

Gıda Güvenliği Tematik Panel Raporu

17 Temmuz 2025
Tepebaşı, Eskişehir

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği tarafından düzenlenen Gıda Güvenliği Tematik Paneli, 17 Temmuz 2025 tarihinde Tepebaşı Belediyesi'nin ev sahipliğinde Eskişehir'de gerçekleştirilmiştir. Panel, gıda güvenliğinin iklim krizi, sosyal eşitsizlikler, çevresel sürdürülebilirlik ve kentsel yaşam kalitesi gibi çok boyutlu yönleriyle değerlendirilmesi, disiplinler arası bilgi paylaşımının desteklenmesi ve iyi uygulamaların görünür kılınması amacıyla düzenlenmiştir.

Açılış konuşmaları Tepebaşı Belediye Başkanı Dt. Ahmet ATAÇ, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Cemil TUGAY ile etkinliğin düzenlendiği şehrin Büyükşehir Belediye Başkanı olarak teşrifleriyle programı onurlandıran Av. Ayşe ÜNLÜCE tarafından gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı Dr. Cemil Tugay konuşmasında gıda güvenliği konusunu iklim değişikliği, toprak sağlığı, su kaynaklarının sürdürülebilirliği ve gıda israfı çerçevesinde kapsamlı bir yaklaşımla ele almıştır. “Bugün dünyanın bir numaralı krizi iklim krizidir. Türkiye çok ciddi bir su yoksunluğu ile karşı karşıyadır ve gıdanın pek çok aşamasında derin yapısal sorunlar yaşamaktayız” sözleriyle mevcut tabloyu özetleyen Tugay, üretimin sürdürülemez hale gelmesi durumunda bunun bir “beka meselesine” dönüşeceğine dikkat çekmiştir. Tarım topraklarının korunması, gıda üretiminde verimliliğin artırılması, çiftçilerin üretimde kalmasının teşvik edilmesi ve gıda atıklarının doğru yönetimi gibi başlıkların halk sağlığı kadar ekolojik ve ekonomik açıdan da ele alınması gerektiğini vurgulamıştır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin yürüttüğü projelere değinen Başkan Tugay, evsel atıkların kaynağında ayrıştırılması ve kompost tesislerinin yaygınlaştırılması yönündeki uygulamaların, hem toprak sağlığının desteklenmesi hem de gıda güvenencesinin güçlendirilmesi açısından örnek teşkil ettiğini belirtmiştir. “Can çekişen toprağın kurtuluşu bizim ellerimizde” sözleriyle yerel yönetimlerin çözüm üretme kapasitesine işaret ederek Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği'nin bu sürece aktif katkı sağlayan bir yapı olduğunu ifade etmiştir. Birliğin yalnızca dayanışma

platformu değil, aynı zamanda ulusal politikalarla uyumlu stratejik yaklaşımlar geliştirebilecek bir aktör olduğuna dikkat çeken Tugay, “Sorunları çözmek için bütün iş birliklerine açık olmalıyız. Diyalog kapılarını sonuna kadar açık tutmalıyız. Çünkü bahsettiğimiz şey insanların geleceği, toplumların sağlığıdır” sözleriyle konuşmasını tamamlamıştır.

Tepebaşı Belediye Başkanı Dt. Ahmet Ataç, konuşmasında gıda güvenliği konusunu, iklim değişikliği, toprak vasfı, kentlerin örgütlenme biçimi, göç ve demokrasi gibi çok katmanlı yapılarla ilişkilendirerek değerlendirmiştir. “Gıdayı yöneten toplumu da yönetir” vurgusuyla konunun stratejik boyutuna dikkat çeken Ataç, iklim ve çevreyle ilgili yasal düzenlemelerin gıda egemenliği üzerindeki etkilerini somut örneklerle ortaya koymuştur. Bozdağ’daki maden girişimi gibi çevresel tehditlerin gıda güvenliğini doğrudan tehdit ettiğini belirtmiş, Tepebaşı Belediyesi’nin yenilenebilir enerji ve sürdürülebilir tarım konularındaki uygulamalarına da değinmiştir. Ayrıca geçtiğimiz aylarda elim bir kaza sonucu yaşamını yitiren Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Ferdi Zeyrek’in anarak adının Tepebaşı’nda çok sayıda sosyal hizmetin yürütüldüğü bir belediye tesisine verildiğini açıklamıştır.

Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Av. Ayşe Ünlüce ise konuşmasında gıda güvenliği

konusunun yalnızca tarımsal üretimle sınırlı kalmayan, sosyal devlet ilkeleri ve toplumsal eşitlikle doğrudan ilişkili bir konu olduğunu vurgulamıştır. Yerel yönetimlerin bu alandaki çabalarının merkezi düzeyde desteklenmesi gerektiğini belirten Ünlüce, “Gıda güvenliği bir ülkenin aynı zamanda güvenlik problemidir” ifadesiyle, bu konunun yalnızca belediyecilikle değil toplumsal refah ve kalkınmayla doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmiştir.

Panel programı, açılış konuşmalarının ardından iki oturum halinde gerçekleştirilmiştir. İlk oturumda akademik ve sivil toplum perspektifinden gıda güvenliği değerlendirilmiştir; ikinci oturumda ise belediyeler, iştirak şirketleri, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının iyi uygulama örnekleri paylaşılmıştır. Gün sonunda ise katılımcılar, Tepebaşı Belediyesi tarafından yürütölen sosyal, sağlık ve tarım temelli uygulamaların yer aldığı merkezlere düzenlenen teknik geziye katılmıştır.

Doç. Dr. Hakan Sezerel – Gıda İsrافی ve Gıda Güvenliği

Anadolu Üniversitesi

Oturumun moderatörlüğünü ve açılış sunumunu gerçekleştiren Doç. Dr. Hakan Sezerel, gıda güvenliği konusuna israf üzerinden yaklaşarak, gıda israfının sadece ekonomik değil, aynı zamanda ekolojik, sosyal ve kültürel etkileri olan çok boyutlu bir sorun olduğunu vurgulamıştır. Küresel ölçekte her yıl yaklaşık 1 trilyon ABD doları değerinde gıdanın israf edildiğini, bu durumun sera gazı emisyonlarının %8–10’una, tarım arazilerinin ise dörtte birinin gereksiz kullanımına neden olduğunu ifade etmiştir.

Türkiye özelinde her yıl sekiz milyon tondan fazla gıdanın çöpe gittiğini, bunun kişi başına yaklaşık 90 kilogramlık bir israfa karşılık geldiğini ve bu israfın %60’ının dönüşebilir nitelikte olduğunu belirten Sezerel, bu kaybın yalnızca maddi bir değer değil, aynı zamanda “kristalize emek”, yani üretim sürecine harcanan zaman, enerji ve emeğin israfı anlamına geldiğini vurgulamıştır.

Sunumunda gıda israfının altında yatan nedenleri alışveriş ve tüketim alışkanlıkları, tarih etiketlerinin yanlış yorumlanması, açık büfe ve ikram kültürü, yetersiz depolama koşulları ve çocuklukta edinilen tüketim anlayışları gibi sosyal ve kültürel kodlarla açıklayarak bu durumun yalnızca bireysel tercihlerle değil, toplumsal davranış kalıplarıyla da yakından ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Gıda israfının önlenmesi konusunda iki temel yaklaşım önerilmiştir: önleme/azaltma ve kaynakları etkili kullanma (resourcefulness). Bu bağlamda davranışsal dönüşümün ancak eğitimle ve toplumsal farkındalıkla sağlanabileceğini ve alışkanlıkların yeniden inşa edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Japonya dışındaki birçok ülkede benzer sorunların yaşandığını belirten Sezerel, “her şeyin başı eğitim” vurgusuyla, tutum ve inançların, özellikle çocuklara yönelik örüntülerin dönüştürülmesinin temel adım olduğunu ifade etmiştir.

Sunumunu “Az olan çoktur” ifadesiyle tamamlayarak katılımcıları bu hassas konu üzerinde düşünmeye davet etmiştir.

Dr. Bülent Şık – Yerel Yönetimler İçin Gıda Güvencesi ve Gıda Güvenliği

BAYETAV

Oturumun ikinci konuşmacısı olan Dr. Bülent Şık, sunumuna gıdanın temel bir insan hakkı olduğuna vurgu yaparak başlamış; artan kent yoksulluğu, iklim krizi ve toplumsal eşitsizlikler nedeniyle gıda sistemlerinin ciddi tehdit altında olduğunu ifade etmiştir. Yerel yönetimlerin bu alanda üstlenmesi gereken rolün artık sadece destekleyici değil, yönlendirici ve dönüştürücü düzeyde olması gerektiğini vurgulamıştır.

Sunumda, gıda güvenliği (gıdanın sağlık açısından güvenli olması) ile gıda güvencesi (her bireyin sağlıklı, yeterli ve sürekli gıdaya erişimi) kavramları arasındaki fark net bir şekilde

ortaya konulmuştur. Bu iki yapının birlikte değerlendirilmediği politikaların eksik kaldığı belirtilmiştir. Şık'a göre sürdürülebilir ve çevre dostu gıda sistemleri kurulmadıkça sosyal adaletin sağlanması mümkün değildir.

Türkiye'de mevcut hukuki çerçevede yerel yönetimlerin denetim ve ruhsatlandırma süreçlerinde rol aldığı ancak yetki alanlarının sınırlı olduğu ve merkezi yönetimle görev çakışmaları yaşandığı ifade edilmiştir. Sunumunda belediyelerin şehir içi tarım, üretici pazarı, aşevi, kent lokantası, tarımsal destek programları gibi çeşitli araçlarla gıda güvencesine doğrudan katkı sunduğu, ancak bu katkıların kalıcı politikalara dönüşebilmesi için kurumsal bütünlük gerektiği vurgulanmıştır.

Gıda politikalarının uygulanmasında karşılaşılan temel zorluklar ise yedi başlıkta özetlenmiştir:

1. Kurumsal Parçalanma ve Koordinasyon Eksikliği

- Gıda, sağlık, çevre ve sosyal hizmet politikalarının ayrı ayrı ele alınması; yatay ve dikey koordinasyon zayıflığı.
- Gıda konseyleri veya çapraz birimlerin yokluğu; çok düzeyli yönetişimin tesis edilememesi.

2. Yetki Belirsizliği ve Sorumluluk Dağılıklığı

Belediyelerin gıda sistemlerindeki rolü tanımsız veya kısıtlı; merkezi yönetimle görev çakışmaları yaşanıyor.

3. İzleme ve Veri Altyapısındaki Eksiklikler

Gıda erişimi, yetersiz beslenme, çocuk büyüme verileri gibi göstergeler mahalle düzeyinde izlenemiyor.

4. Finansal ve Teknik Kaynak Sınırlılıkları

- Belediyelerin bütçeleri sınırlı; gıda politikalarına özel kaynak ayrımı yapılmıyor.
- Teknik personel ve nitelikli insan kaynağı eksikliği projelerin sürekliliğini tehdit ediyor.

5. İklim Krizi ve Doğa Temelli Planlama Yetersizliği

Kuraklık, sel gibi felaketlere karşı dirençli, ekosistem temelli gıda politikalarının olmaması.

6. Agroekolojiye Yönelik Politika ve Eğitim Yetersizliği

Topluluk temelli üretim modelleri (TDT, ekolojik köyler, permakültür) desteklenmiyor, kamusal farkındalık yok.

7. Kırılgan Gruplara Yönelik Gıda Adaleti Politikalarının Yokluğu

Yoksulluk, göç, yaşlılık, çocukluk gibi durumlara göre özelleşmiş, hak temelli politikalar eksik.

Dr. Şık, özellikle çocukların gıda sistemlerinde en kırılgan gruplardan biri olduğuna dikkat çekmiştir. Çocuklar küçük yetişkinler değildir vurgusu ile gıda temini ve çevresel risklerin çocuklar üzerindeki etkilerinin çok daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Çocuklar için kurşun ve toksik madde maruziyetinin izlenmesi, zehirsiz okul yemeği programlarının hayata geçirilmesi, güvenli oyun alanlarının planlanması ve mahalle düzeyinde çocuk sağlığı

göstergelerinin izlenmesi gibi yerel düzeyde uygulanabilir somut politika önerileri paylaşılmıştır.

Kent Gıda Stratejisi hazırlanması, gıda konseylerinin kurulması, topluluk bahçeleri ve üretici kooperatiflerinin desteklenmesi, mahalle ölçeğinde veri toplayan sistemlerin kurulması ve halk lokantası gibi sosyal programların yaygınlaştırılması gibi öneriler sunulmuştur. “Gıda hakkı sosyal adaletin temelidir. Dirençli, sağlıklı ve adil bir gıda sistemi için politika geliştirmek acildir. Yerel yönetimler bu dönüşümün en yakın destek kaynağıdır.” ifadeleri ile sunumunu tamamlamıştır.

◆ 2. Oturum – İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Saat: 11.30 – 13.00

Moderatör: Prof. Dr. R. Funda Barbaros

(Ege Üniversitesi İktisat Fakültesi, SKB Danışma Kurulu Üyesi)

İkinci oturumda belediyeler, iştirak şirketleri, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen örnek uygulamalar üzerinden gıda güvenliğine katkı sağlayan saha projeleri ele alınmıştır. Farklı ölçeklerde geliştirilen yerel tarım, üretici destek programları, sürdürülebilirlik uygulamaları ve kent-kır ilişkisini güçlendiren modeller ele alınmıştır.

Burcu AKÇAY - Yerel Gıda Politikalarıyla Gıda Güvenliği ve Kırsalda Kadın Üretici Destek Modelleri

Tepebaşı Belediyesi

İkinci oturumun ilk konuşmacısı olan Tepebaşı Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürü Burcu Akçay, belediyenin kırsal kalkınma yaklaşımı kapsamında yürüttüğü uygulamaları “sosyal tarım” kavramı üzerinden değerlendirmiştir. Kadın üreticileri destekleyen programlardan tahmin ve erken uyarı sistemlerine, kompost uygulamalarından güneş enerjili soğuk hava deposuna kadar birçok bütüncül uygulamaya yer verilmiştir.

Kadın üreticilerin tarımsal üretimde aktif ve sürdürülebilir biçimde yer almasını hedefleyen çalışmalar kapsamında 2019 yılından bu yana üç ayrı noktada faaliyet gösteren Kadın Üretici Ürün Satış Noktaları projesi tanıtılmıştır. Proje, 20 farklı mahalleden 40 kadın üreticinin doğrudan tüketiciyle buluşmasını sağlayarak ekonomik dayanıklılıklarını artırmaktadır. Aynı kapsamda kadın kooperatiflerine de destek verilmekle birlikte tarımsal üretim sürecinin her aşamasında yerel kapasite geliştirilmektedir.

Tepebaşı Belediyesi tarafından düzenlenen eğitim programları sebze yetiştiriciliği, gıda güvenliği, kooperatifçilik, pazarlama, iklim değişikliği ile mücadele ve üretim danışmanlığı gibi çok yönlü içeriklere sahiptir. Eğitimlerin saha ile bütünleştirilmesi amacıyla kadın üreticilerin bahçeleri ziyaret edilmekte; sebze-meyve hastalıkları, gübreleme, yabancı ot mücadelesi, sulama ihtiyacı, kompost üretimi gibi konularda yerinde teknik destek sağlanmaktadır.

Belediyeye ait 3 dönümlük arazide ata tohumlarıyla yetiştirilen Kızılınler Bal Kabağı üretimi örneği üzerinden yerel ürünlerin marka değerinin artırılması ve yöresel çeşitlerin

yaygınlaştırılmasına dönük çabalar aktarılmıştır. Ayrıca 2019 yılında başlatılan Çilek Fidesi Hibe Projesi kapsamında üç mahallede 26 kadın üreticiye 55 bin çilek fidesi dağıtıldığı, yıllık 32 ton çilek üretiminin gerçekleştirildiği bunun yanı sıra böğürtlen üretiminin de teşvik edildiği paylaşılmıştır.

Çocuklar ve mahalle sakinleri için mahalle bahçeleri ve gönüllü bahçeler uygulamaları ile hem üretim hem de çevresel farkındalık desteklenmektedir. Bu bahçeler başta çocuklar, emekliler, gaziler, engelli bireyler ve şehit yakınları olmak üzere dezavantajlı gruplara yönelik erişilebilir üretim alanları sağlamaktadır. Toplamda 374 kişinin faydalandığı bu alanlarda fide dağıtımını da belediye tarafından sağlanmaktadır.

Tarımsal Üretimde Tahmin ve Erken Uyarı Sistemleri Projesi ise 2022 yılında BEBKA desteği ile hayata geçirilmiş ve Eskişehir’de ilk kez uygulanmıştır. Proje kapsamında kurulan meteorolojik istasyonlar, hastalık ve zararlılara karşı erken uyarı verileri üretmektedir. Üreticilere SMS ve internet yoluyla bilgi akışı sağlanmaktadır. 5 farklı mahallede kurulan bu sistem, 35 kırsal mahalleye örnek olacak şekilde üreticilere yılda ortalama 1500 bilgilendirme mesajı gönderilmiştir.

Sakintepe Soğuk Hava Deposu çatısına kurulan güneş enerji sistemi sayesinde 2024 yılında 80,6 ton karbondioksit salımının önüne geçildiği ve merkezin kendi elektrik ihtiyacını karşıladığı belirtilmiştir. Kırsalda enerji verimliliği uygulamalarına örnek olarak hayvan sulama sistemlerinde kullanılan güneş enerjili çözümlere de değinilmiştir.

Son olarak Kavacık, Uludere ve Atalantekke mahallelerinde kurulan Süt Toplama Merkezleri ile günlük ortalama 4 ton sütün işlendiği ve üretici emeğinin ekonomik değere dönüştüğü aktarılmıştır.

Tepebaşı Belediyesi Kırsal Hizmetler Müdürü Burcu Akçay sunumunu yerel ürünlerin desteklenmesinin sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal dayanıklılığı artıran gıda güvenliğine doğrudan katkı sunan bir yaklaşım olduğunu vurgulayarak tamamlamıştır.

Serap Güler - Küllüoba Ekmeği

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi - Eskişehir Halk Ekmek Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Eskişehir Halk Ekmek Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Serap Güler, kadim Anadolu coğrafyasının tarımsal ve kültürel miraslarından biri olan Küllüoba Höyüğü’nde gün yüzüne çıkarılan 5 bin yıllık bir ekmek örneğinden ilhamla geliştirilen “Küllüoba Ekmeği” projesini katılımcılarla paylaşmıştır.

Arkeolojik bir bulgunun yalnızca müzede sergilenmekle kalmayıp yerel yönetimin vizyonu doğrultusunda halk sağlığını önceleyen ve katkı maddesi içermeyen bir gıda ürününe dönüştürülmesinin süreci detaylandırılmıştır. Başkan Ayşe Ünlüce’nin girişimiyle başlatılan projede, antik buğday türlerine dayalı, formuna sadık kalınarak geliştirilen tariflerle hazırlanan Küllüoba Ekmeği, taş değirmende öğütülen tam buğday unu, siyez ve kavılca gibi geleneksel tahıllar ile üretilmektedir.

Güler, projenin yalnızca bir üretim süreci değil aynı zamanda sağlıklı beslenmeyi kültürel mirasla birleştiren bir kamusal farkındalık çalışması olduğunu vurgulamıştır. Küllüoba Ekmeği’nin düşük glisemik indeksli, yüksek lifli ve katkısız yapısıyla sindirim sistemi sağlığına

katkı sunduğu belirtmiştir. Ekmeğin geleneksel mayalanma yöntemiyle fermente edilmesi sayesinde probiyotik etki sağladığını ifade etmiştir.

Küllüoba Ekmeği örneği ile gıda güvenliği kavramının yalnızca üretim, hijyen ve denetimle sınırlı olmadığını, kültürel sürdürülebilirlik, yerel tohumun yaşatılması, iklim dostu tarımın teşviki ve halkın tarihsel gıdalarla yeniden buluşturulması gibi geniş bir çerçevede değerlendirilmesi gerektiği mesajı verilmiştir.

Öztürk Kurt – İZMAR – Güvenli Gıdaya Erişimde Yerel Bir Model

İZTARIM A.Ő. Genel Müdürü

İZTARIM A.Ő. Genel Müdürü Öztürk Kurt, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin iştiraki olarak faaliyet gösteren İZTARIM A.Ő.'nin güvenli gıdaya erişimi kamu güvencesiyle destekleyen modelini sunarak yerel yönetim eliyle kamu yararına yürütölen tedarik zincirlerinin, güvenli ve uygun fiyatlı gıdaya erişimde oynadığı rolü gözler önüne sermiştir.

Öztürk Kurt, İZMAR marketlerinin ticari kaygı taşımayan bir tanzim satış modeli olduğunu, amacının perakende rekabeti değil yurttaşların temel gıda ürünlerine sağlıklı, güvenilir ve erişilebilir fiyatlarla ulaşmasını sağlamak olduğunu belirtmiştir. Tüm satışların kar amacı güdülmeyen gerçeleştirildiğini ve bu yönüyle İZMAR'ın toplumsal denge aracı olarak konumlandığını ifade etmiştir.

Modelin temelini oluşturan prensipler řu başlıklar altında aktarılmıştır:

- Kamusal üretim, yani belediye iştirakleri ve kooperatiflerin gıda ürünlerinin öncelikli olarak satışa sunulması,
- Şeffaf dağıtım zinciri, üretici ile tüketici arasında doğrudan bağ kurulması,
- Güvenli tüketim, yani ürünlerin kalitesinin ve izlenebilirliğinin kamu eliyle güvence altına alınması.

İZMAR satış noktalarında İZTARIM A.Ő.'nin kendi üretimi olan süt, yoğurt gibi süt ürünleri Bayındır 100. Yıl Süt İşleme Tesisi'nde üretilmektedir. Bunun yanı sıra Mordoğan zeytinyağı, Giresun ve Tirebolu kooperatiflerinden temin edilen çay gibi ürünlerle zengin bir tedarik yapısı oluşturulmaktadır. Halk Ekmeğ ve İzmir Su gibi diğer belediye iştiraklerinden sağlanan ürünler de raflarda yer almaktadır. Bu kamusal üretim modelinin özel sektöre alternatif bir seçenek sunduğu ve gıda güvenliği kaygılarını azaltmak için vatandaşlar nezdinde güven yarattığını vurgulanmıştır.

İZMAR modelinin katılımcı yapısına da değinilmiştir. Şube yer seçiminden ürün iğeriklerine kadar karar süreçlerinin yurttaşların talepleri doğrultusunda şekillendiği, halkın sesinin doğrudan sürece dahil edildiği ifade edilmiştir.

Sunumda ayrıca gezici İZMAR otobüsü uygulaması tanıtılmıştır. Bu uygulama ile sabit satış noktası bulunmayan mahallelerde yaşayan yurttaşlara temel gıdaya erişim kolaylığı sağlandığı, sosyal kapsayıcılığın artırıldığı belirtilmiştir.

İZTARIM A.Ş.’nin oluşturduğu modelin yalnızca bir perakende faaliyeti değil, yerel yönetimlerin sosyal politikaları, kooperatifçilik anlayışı ve kamusal ekonomi modeliyle gıda güvenliğine yaklaşımını temsil ettiğini ifade edilerek sunum tamamlanmıştır.

Ahmet Koç – Sürdürülebilir Gıda Üretimi ve Özel Sektörde Gıda Güvenliği Uygulamaları

ETİ Gıda Kalite Güvence Müdürü

Özel sektör perspektifini aktaran Ahmet Koç, ETİ’nin gıda güvenliği yaklaşımını ve sürdürülebilir tarımsal üretim süreçlerini paylaşmıştır. Özellikle üretimin izlenebilirliği, sözleşmeli tarım modeli ve çevresel etkilerin azaltılmasına yönelik uygulamalar öne çıkmıştır.

Üretim sürecinde hammaddeden nihai ürüne kadar her aşamada izlenebilirliğin sağlandığı, risk analizleri ve kalite kontrol mekanizmalarının entegre şekilde işletildiği ifade edilmiştir. Kalite güvence sistemlerinin, üretici, tedarikçi ve tüketici zincirinde güvenli gıda erişimini desteklediği belirtilmiştir.

Koç, ETİ’nin sözleşmeli tarım modeli kapsamında çiftçilere tohum, gübre, ilaç desteği ve teknik rehberlik sağladığını, böylece sürdürülebilir ve planlı üretimin teşvik edildiğini aktarmıştır. Tarımsal Araştırma Enstitüleri ile geliştirilen yerli ve dayanıklı buğday çeşitlerinin sözleşmeli çiftçiler aracılığıyla üretildiği örneği paylaşmıştır.

WWF-Türkiye ile yürütülen iş birliği kapsamında “Toprağımız Hazinemiz” sloganıyla gerçekleştirilen farkındalık ve eğitim programlarına yer verilmiştir. Bu kapsamda gençlere yönelik “Toprak Kampı” gibi saha eğitimleri düzenlenmiş, ardından öğrencilerin köylerde üreticilere bilgi aktarımı yaptığı belirtilmiştir.

Ahmet Koç, özel sektörün gıda güvenliği süreçlerine katkı sunarken bilimsel veri, planlama ve paydaş iş birliği temelinde hareket ettiğini vurgulayarak sunumunu tamamlamıştır.

Devrim Barçok Potok – Gıda Fazlası Yönetimi ve Gıda Kurtarma Mekanizmaları

Gıda Kurtarma Derneği Genel Koordinatörü

Devrim Barçok Potok “Gıda Bankacılığı ile Gıdaya Erişimde Sosyal Etki Yaratmak” başlıklı sunumunda derneğin gıda israfıyla mücadele alanındaki çok yönlü çalışmalarını ve Türkiye genelindeki sistematik gıda bankacılığı modelini detaylı biçimde aktarmıştır.

Gıda israfının küresel boyutları hakkında çarpıcı veriler paylaşarak sunumuna başlamıştır. Bu verilere göre, dünya genelinde her yıl üretilen gıdanın üçte biri, yani yaklaşık 1,3 milyar tonluk kısmı tüketilmeden israf edilmekte ve bu miktar 828 milyon aç insanı dört kez doyurabilecek kapasiteye sahiptir. Bu durumun yalnızca ekonomik bir kayıp yaratmadığı aynı zamanda çevresel sürdürülebilirliği tehdit ettiği, sosyal eşitsizlikleri derinleştiği ve halk sağlığı ile doğrudan ilişkili olduğu vurgulanmıştır. Gıda israfının toplam sera gazı emisyonlarının %11’inden sorumlu olduğu, bu nedenle iklim değişikliğiyle mücadelede de öncelikli bir alan olarak ele alınması gerektiği belirtilmiştir.

Gıda Kurtarma Derneği’nin bu soruna çözüm üretmek amacıyla geliştirdiği yaklaşım ise “Yeni Nesil Gıda Bankacılığı” modeli üzerinden açıklanmıştır. Bu modelin temelinde gıdaya erişimde

adaletin sağlanması, sosyal etki yaratılması ve gıda israfının önlenmesi amacıyla özel sektör, kamu kurumları ve sivil toplum arasında kurulan çok paydaşlı iş birliği yapısı yer almaktadır. Dernek, Türkiye'nin en geniş gıda bankacılığı ağına sahip olup, 72 ilde 200'den fazla gıda bankası aracılığıyla yaklaşık 1,75 milyon ihtiyaç sahibine düzenli olarak ulaşmaktadır. Bu ağın yalnızca gıda değil temizlik ürünleri, hijyen malzemeleri, kıyafet ve bebek ürünlerini de kapsayan geniş bir ürün yelpazesini sistemli biçimde dağıttığı belirtilmiştir.

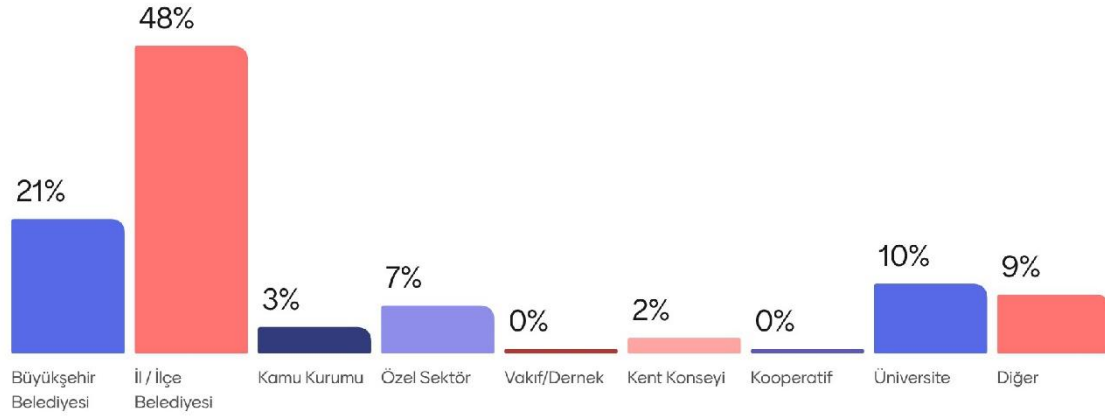
Potok, dijitalleşmenin bu süreçteki rolüne de özellikle dikkat çekmiştir. Geliştirdikleri bağış yönetim platformlarının, bağışların izlenebilirliğini artırdığı, kalite kontrolünü mümkün kıldığı ve ihtiyaç sahiplerine daha hızlı ve etkili bir şekilde ulaşılmasını sağladığını belirtmiştir. “Her 3 dakikada bir yeni bir bağış ilanı oluşuyor” ifadesiyle, sistemin işlerliği vurgulanmıştır. Bugüne dek yaklaşık 550 bin bağış operasyonunun gerçekleştirildiği, bu bağışların karbon ayak izini azaltarak çevresel etkilerle mücadelede de önemli bir rol oynadığı kaydedilmiştir.

Gıda Kurtarma Derneği'nin 2021 yılında hayata geçirdiği “Boşa Harcama” kampanyası da sunumda yer almıştır. Bu kampanya kapsamında hazırlanan kamu spotları, sosyal medya içerikleri ve eğitim programları ile toplumda gıda israfı konusundaki farkındalığın artırılması hedeflenmiştir. Aynı zamanda kamu kurumları ile geliştirilen rehberler aracılığıyla yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının konuya ilişkin kapasitesinin güçlendirilmesi sağlanmıştır.

Derneğin “Sosyal Etki Merkezi” konsepti Türkiye'de ilk kez uygulanarak geleneksel gıda bankacılığı anlayışının ötesine geçmiştir. Bağış, depolama, dağıtım, sosyal destek ve etki ölçümlene hizmetlerinin aynı çatı altında birleştirildiği çok boyutlu bir yapının oluşturulduğu belirtilmiştir. Merkezde yalnızca temel ihtiyaç maddelerinin sunulmadığı, aynı zamanda sosyal puanlama sistemine dayalı erişim, çocuk kütüphanesi, sosyal hizmet uzmanları eşliğinde danışmanlık gibi bütüncül hizmetlerin sağlandığı ifade edilmiştir. Bu yapı, ihtiyaç sahiplerinin pasif alıcı olmaktan çıkarılıp sistemin aktif birer katılımcısı haline gelmesini hedeflemektedir.

Gıda güvenliği kavramının yalnızca üretim, denetim ve hijyen başlıklarıyla sınırlı tutulamayacağı, bu alanda sosyal adalet, eşitlik, sürdürülebilir kalkınma ve iklim değişikliğiyle mücadele gibi daha geniş bir çerçevenin benimsenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Gıda Kurtarma Derneği'nin örnek uygulamaları bu çok katmanlı yaklaşıma somut katkı sunan iyi uygulama örnekleri arasında değerlendirilmiştir.

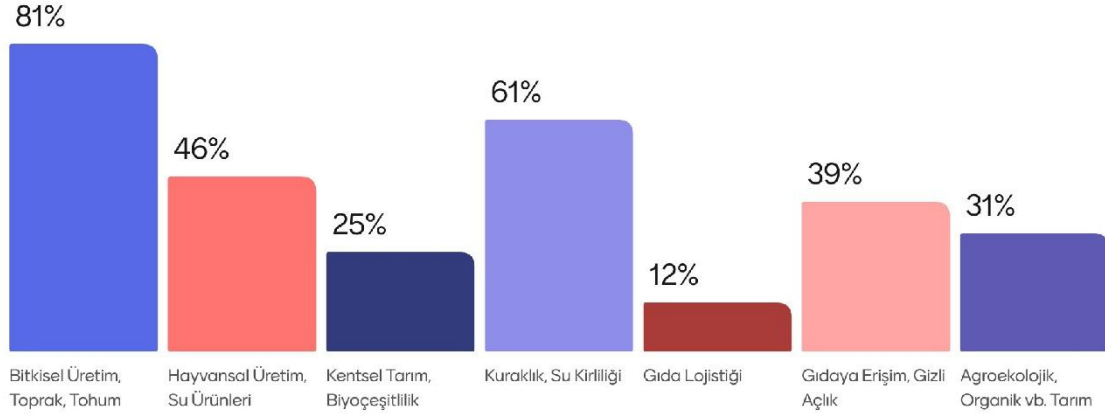
Kurumunuz?

Katıldığınız Şehir?

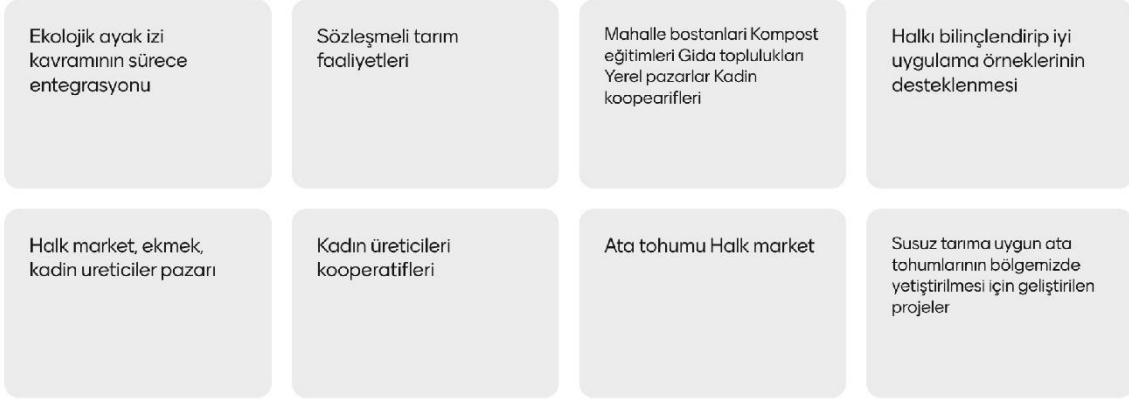
Sizce aşağıdakilerden hangisi "Gıda Güvenliği" için öncelikli?

"Gıda Güvenliği" konusunda bildiğiniz iyi uygulama örnekleri?

"Gıda Güvenliği" konusunda bildiğiniz iyi uygulama örnekleri?

"Gıda Güvenliği" konusunda bildiğiniz iyi uygulama örnekleri?

"Gıda Güvenliği" konusunda bildiğiniz iyi uygulama örnekleri?

Tepebaşı belediyesi tohum takas şenliği	Kooperatifler, agroekoloji, Kompost eğitimleri, izmar, gıda bankacılığı	Kapsamlı izlenebilirlik sistemleri	Tarımsal alanların korunması Çiftçiliğin özendirilmesi Gıda güvenliğine ilişkin eğitim çalışmaları yapılması Hukuksal alt yapının oluşturulması
Bursa Nilüfer Belediyesi Kent Bostanları ve Ata Tohum Bankası	Halk market	İzbb kent bostanları, üretici pazarları, topluluk destekli tarım grupları, alternatif üretimi destekleyen çalıştay vb. organizasyonlar, Tatula çiftlikleri	Pestisit kalıntı analiz labları kurulmalı tüm illere, Tarla başı ürün analizleri yapılmalı

"Gıda Güvenliği" konusunda bildiğiniz iyi uygulama örnekleri?

Biyoenerji kaynağı olarak gıda üretimi kaynaklı atıkların kullanılması	Ata tohumu bankası	Üretici marketler	Ata tohumlarını korumak ve yaşatmak Temiz suya erişim Kooperatifçilik BAÇEM (Balkesir Çiftçi Eğitim Merkezi) Yerli Üretim
Tağışış yapılma oranı yüksek olan zeytinyağının Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tarafından üretilip, uygun fiyatla satışa sunulması	Büyükşehir belediyesinin ilçelerde kaliteli ve standartlara uygun bitkisel ve hayvansal üretim ile ilgili çalışmaları	Gıda da denetlemelerin çok sık ve eksiksiz yapılp cezaların caydırıcı olması	Organik tarım

"Gıda Güvenliği" konusunda bildiğiniz iyi uygulama örnekleri?

Ata tohumu dağıtımı	Yerel üreticinin desteklenmesi projesi Toprak yapısının düzeltilmesi projesi Fao İsrafın azaltılması projesi	Kadıköy belediyesi veteriner işleri müdürlüğü olarak Vektör mücadelesi kapsamında zehirsiz kentler kapsamında imzaladığımız protokol sayesinde Pestisit kalıntısını bize düşen kosmında azaltmayı hedefli	Odunpazarı Belediyesi Halk Market, Aşevi
Gıda toplulukları Organik tarım İzmar Besaş Tepebşşı bediyesi kadın üreticileri pazarı	Kadın üreticileri pazarı	tepebası belediyesi tarımsal tahmin ve erken uyarı sistemi	Kadın üretici pazarı Organik tarım Halkı bilin lendirip iyi uygulama örneklerinin desteklenmesi

"Gıda Güvenliği" konusunda bildiğiniz iyi uygulama örnekleri?

Tohum şenliği	Gıda gıda güvenliği ile ilgili bilinçlendirme etkinliklerinin sosyal medya üzerinden uygulanabilir olarak büyük kitlelere ulaştırılması	Gıda dedektifleri Kadın üretici pazarı Tohum takas şenliği Bilinçlenme	Taze, pişmiş gıda çapraz bulaşma önleme. Soğuk zinciri koruma. Yeterli ve dengeli tüketme. Doğru koşullarda saklama ve kullanma. Doğru ambalaj seçme. Kamuoyundaki uzmanlara inanmada seçici olma
Agroekoloji, perma kültür, toprağın uygun yöntemlerle ıslahı ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, organik tarım,	Haccp, iso22000 gibi kalite yönetimleriyle tarladan sofraya tüm proseslerde hijyen, beslenme değeri, sağlık gibi parametrelerle ürün eldesi. Elektronik kontrol sistemleri dahil edilerek iyi tarım uyg.	Gıda üretim lojistik ve tüketime sunulması konusunda yerel yönetimlerin belirli standartları teşvik etmek amacıyla uygulamaya koydukları örneğin mavi bayrak uygulaması	Sıfır Atık Projesi ile ilgili kitapçıkların oluşturulması. Kooperatif ürünlerinin desteklenerek tüketiciyle buluşturulmasının sağlanması.

"Gıda Güvenliği" konusunda bildiğiniz iyi uygulama örnekleri?

"Gıda Güvenliği" konusunda bildiğiniz iyi uygulama örnekleri?

